

**PROGRAM ZA PODSTICANJE DIREKTNIH INVESTICIJA U TURIZMU
I UGOSTITELJSTVU ZA 2023. GODINU**

Podgorica, jun 2023. godine

SADRŽAJ

LISTA TERMINA I SKRAĆENICA:	3
UVOD	4
1. OPIS STANJA.....	4
2. CILJEVI PROGRAMA.....	6
3. PREDMET PROGRAMA.....	7
4. USKLAĐENOST PROGRAMA SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA.....	7
5. FINANSIJSKI OKVIR.....	8
6. PROCEDURA SPROVOĐENJA PROGRAMA	8
6.1 Raspisivanje Javnog poziva.....	8
6.2 Opšti uslovi za učešće	8
6.3 Opravdani troškovi podrške	10
6.4 Podnošenje prijava i potrebna dokumentacija.....	10
6.5 Razmatranje podnešenih prijava.....	12
7. PRAĆENJE SPROVOĐENJA PROGRAMA	13
8. NAČIN IZVJEŠTAVANJA I EVALUACIJE.....	13
PROGRAMSKA LINIJA ZA NABAVKU OPREMU VELIKE VRIJEDNOSTI ZA TURIZAM	14

Lista termina i skraćenica:

Javni poziv	Javni poziv za sufinansiranje programskih aktivnosti
JLS	Jedinice lokalne samouprave
Komisija	Komisija za pregled i ocjenu prijava
Konsultantska usluga	Savjetovanje, usmjeravanje ili pružanje operativne pomoći preduzećima u realizaciji planirane aktivnosti
Mala preduzeća	Pravna lica koja ispunjavaju dva od sledeća tri kriterijuma: - prosječan broj zaposlenih u poslovnoj godini je veći od 10 a manji od 50; - ukupan prihod na godišnjem nivou je veći od 700.000 € a manji od 8.000.000 €; - ukupna aktiva je veća od 350.000 € a manja od 4.000.000 €
Mentoring	Skup usluga koje stručno lice - mentor sprovodi u direktnom kontaktu i radu sa osnivačem i /ili odgovornim licem privrednog subjekta
Mikro preduzeća	Pravna lica koja ispunjavaju dva od sledeća tri kriterijuma: - prosječan broj zaposlenih u poslovnoj godini nije veći od 10; - ukupan prihod na godišnjem nivou ne prelazi 700.000 €; - ukupna aktiva ne prelazi 350.000 €
MSP	Mala i srednja preduzeća
MMSP	Mikro, mala i srednja preduzeća
Opravdani troškovi	Opravdani troškovi su troškovi definisani pojedinačnim programskim linijama
Oprema	Pod opremom se podrazumjeva nabavka nove opreme neophodne za obavljanje osnovne djelatnosti (za opremanje hotela i sličnih objekata)
PDV	Porez na dodatu vrijednost
Podnosilac prijave	Mikro, mala i srednja preduzeća
Potpuna prijava	Prijava koja je podnijeta u skladu sa Javnim pozivom i uz koju su podnijeti svi potrebni dokumenti utvrđeni Programom
Programska linija	Programska aktivnost sa definisanim ciljnim grupama, specifičnim ciljevima i aktivnostima u okviru opredijeljenog budžeta
Program	Program za podsticanje direktnih investicija u turizmu i ugostiteljstvu za 2023. godinu
Projekat	Skup aktivnosti koje se realizuju da bi se postigli ciljevi u okviru predviđenog budžeta
Srednja preduzeća	Pravna lica koja ispunjavaju dva od sledeća tri kriterijuma: - prosječan broj zaposlenih u poslovnoj godini veći od 50, a manji od 250; - ukupan prihod na godišnjem nivou je veći od 8.000.000 €, a manji od 40.000.000 €; - ukupna aktiva je veća od 4.000.000€, a manja od 20.000.000€
Ugovor o sufinansiranju	Ugovor o subvenciji kojim će se definisati međusobna prava i obaveze između podnosioca prijave kao korisnika i davaoca državne pomoći u daljem tekstu Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma.
Hoteli i slični objekti	Hoteli i slični objekti podrazumjevaju: Hotel, mali hotel, garni hotel, apart hotel, butik (boutique) hotel, turističko naselje, motel, pansion, eco-lodge, wild beauty resort, a koji ne posluju po kondo i mješovitom modelu poslovanja.

UVOD

Vlada Crne Gore i Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma (u daljem tekstu Ministarstvo) u čijoj nadležnosti su politike kreiranja i implementacije programa i mjera podrške sektoru mikro, malih i srednjih preduzeća u potpunosti je posvećeno daljem jačanju i razvoju sektora turizma, koji predstavlja jedan od ključnih oblasti ekonomskog razvoja.

U cilju pokretanja i daljeg jačanja privredne aktivnosti, kroz podsticanje rasta i razvoja postojećih privrednih subjekata, ostvario bi se značajan doprinos bržem ekonomskom rastu Crne Gore, što bi trebalo da doprinese unapređenju turističkog proizvoda i ponude, otvaranju novih radnih mjesta i jačanju biznis performansi privrednih subjekata.

U cilju ostvarivanja postavljenih ekonomskih ciljeva, a poštujući preporuke EU u ovoj oblasti, vjerujemo da ćemo sprovođenjem konkretnijih mjera i aktivnosti, u okviru Programa za podsticanje direktnih investicija u turizmu i ugostiteljstvu za 2023. godinu, doprinijeti dodatnom razvoju crnogorske turističke privrede, unapređenju i diversifikaciji ponude i boljem pozicioniranju turističkog proizvoda na tržištu.

1. OPIS STANJA

Turizam predstavlja stratešku privrednu granu crnogorske ekonomije. Do 2020. godine, koju karakteriše pojava pandemije COVID-19, u sektoru turizma je iz godine u godinu bilježeno povećanje broja turista i noćenja, investicija i u konačnom ostvarenih prihoda. Godine pandemije bilježe stagnaciju na svim poljima razvoja turizma i ugostiteljstva ali već 2022. godine evidentan je oporavak turističke privrede.

S tim u vezi, Crnu Goru u 2022. godini u svim vidovima smještaja posjetilo je 2.183.975 turista, odnosno 30,71 više u odnosu na 2021. godinu, a 82,56% realizovano u odnosu na rekordnu 2019. godinu. Ostvarili su 12.427.787 noćenja, što je za 25,89% više u odnosu na 2021. godinu, a realizovano je 85,98% u odnosu na rekordnu 2019. godinu.

Struktura kolektivnog smještaja po regionima Crne Gore

Crna Gora treba pažljivo da upravlja razvojem turističke smještajne ponude, kroz izgradnju novih i unapređenje kvaliteta postojećih smještajnih kapaciteta, na način da se prioritet daje održivom razvoju smještajnih kapaciteta koji kreira najveće koristi za ekonomiju, kako sa aspekta prihoda tako i zaposlenosti.

Analizirajući strukturu kolektivnog smještaja po regionima u periodu od 2010. do 2019. godine može se konstatovati da je najveći rast broja ležajeva zabilježen u Središnjem regionu i to za 53,6%, uz napomenu da je u ovom regionu bilo i najmanje ležajeva svega 2.639. Primorski region je u istom periodu zabilježio rast u broju ležajeva za 15,5%. Sjeverni region u 2019. godini učestvuje na gotovo istom nivou u ukupnom broju smještajnih kapaciteta kao u 2010. godini, a evidentirani porast ležaja za 17,6% ostvaren je u najvećem dijelu zahvaljujući porastu broja kampova u ovom regionu. Trend blagog rasta smještajnih kapaciteta se nastavlja i u periodu od 2019 do 2022. godine u Primorskom regionu gdje je evidentiran porast broja ležaja od 3%, u Centralnom regionu je evidentiran porast broja ležaja od 85%, dok je u Sjevernom regionu zabilježen pad broja ležaja za 27%.

Region	2010. godina		2019. godina		2022. godina ¹	
	broj objekata	broj ležaja	broj objekata	broj ležaja	broj objekata	broj ležaja
Primorski region	225	36.213	291	41.818	389	43.157
Središnji region	34	2.639	61	4.054	128	7.480
Sjeverni region	50	2.522	53	2.965	57	2.335
Ukupno	309	41.374	406	48.837	574	

Tabela 1. Kolektivni smještaj po regionima za 2010, 2019 i 2022. godinu²

Struktura hotelskih kapaciteta po opštinama			
Opština	Broj ugostiteljskih objekata hotela	Broj smještajnih jedinica	Broj ležaja
Podgorica	47	1.446	2.941
Budva	143	8.636	19.225
Kotor	44	897	1.901
Tivat	22	745	1.760
Herceg Novi	46	2713	5.789
Bar	60	2696	6.619
Ulcinj	59	2742	6.724
Nikšić	9	167	365
Danilovgrad	3	53	112
Cetinje	5	158	322
Rožaje	4	85	251
Kolašin	7	241	501
Žabljak	13	241	523
Berane	5	83	167
Pijavlja	6	110	198
Plužine	0	0	0
Bijelo Polje	5	86	188
Mojkovac	6	61	148
Andrijevica	2	49	102
Plav	5	56	143
Šavnik	1	28	60
UKUPNO	492	21.313	48.039

Tabela 2. Struktura hotelskih kapaciteta po opštinama zaključno sa 2022. godinom (izvor: podaci Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma)

Struktura hotelskih kapaciteta po osnovu ostvarene kategorije ugostiteljskih objekata			
Kategorija	Broj ugostiteljskih objekata	Broj smještajnih jedinica	Broj ležaja kreveta
5*****	35	2.253	4.686
4****	211	11.392	25.315
3***	179	4.975	11.347
2**	58	2.529	6.235
1*	9	164	456
Ukupno	492	21.313	48.039

Tabela 3. Struktura hotelskih kapaciteta po osnovu ostvarene kategorije ugostiteljskih objekata (izvor: podaci Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma)

¹ Podaci Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma

² Strategija razvoja turizma Crne Gore 2022 – 2025. godine

Sprovedene analize ukazuju da u cilju omogućavanja turističkoj privredi da generiše veće prihode, a samim tim i unapređuje kvalitet smještajnih kapaciteta, potrebna je snažnija institucionalna podrška hotelskoj industriji. Glavni akcenat se stavlja na izgradnju i unaprijeđenje smještajnih turističkih kapaciteta, koji će zadovoljiti kriterijume srednjih i viših kategorija, jer se u njima ostvaruje najbolja popunjenost tokom cijele godine, a samim tim i veći prihodi.

Analiza podataka o broju zaposlenih potvrđuje činjenicu da je turizam privredna djelatnost koja je izuzetno osjetljiva na krizne situacije. Naime, tokom 2010-2011. godine, tj. perioda koji je obilježila svjetska ekonomska kriza, evidentiran je pad broja zaposlenih u sektoru usluga smještaja i ishrane, tako da je u 2011. godini bilo za 25,5% manje zaposlenih u odnosu na 2009. godinu. Period 2012-2019. godine, karakteriše kontinuirani rast broja zaposlenih u ovom sektoru. Krizna situacija uzrokovana pandemijom COVID-19, uslovila je novi pad broja zaposlenih u 2020. godini i to za 27,4% u odnosu na 2019. godinu³.

S obzirom da je turizam jedna od strateških grana ekonomskog razvoja Crne Gore, a imajući u vidu principe programa „Garancija za mlade“, mladi ljudi će imati mogućnost da se osposobljavaju, obrazuju ili usavršavaju za zanimanja koja su tražena na tržištu rada ili mogućnost zaposlenja u oblasti turizma. Time će biti pružena dodatno podrška za zapošljavanje domaće radne snage⁴.

2. CILJEVI PROGRAMA

Radi obezbjeđivanja visokokvalitetnog turizma u skladu sa strateškim dokumentima i stimulisanja daljeg rada i razvoja postojećih biznisa, Ministarstvo je pristupilo izradi i donošenju Programa za podsticanje direktnih investicija u turizmu i ugostiteljstvu za 2023. godinu, a za čiju implementaciju je i nadležno Ministarstvo.

Cilj Programa je da se dodatno kreira povoljniji poslovni ambijent koji će, podsticanjem investicija u turizmu i ugostiteljstvu u svim područjima Crne Gore, doprinijeti podsticanju izgradnje koja je od značaja za unapređenje kvaliteta turističke ponude, povećanju konkurentnosti, diverzifikaciji turističkog proizvoda tokom svih dvanaest mjeseci, povećanju turističkog prometa, koje sve sljedstveno vode otvaranju novih radnih mjesta.

Implementacija mjera podrške predviđene ovim Programom u punom kapacitetu treba da doprinese povećanju učešća turističkog prometa u BDP, povećanju stope zaposlenosti u turizmu i ugostiteljstvu i unapređenju turističke ponude Crne Gore.

Kroz Javni poziv želimo da zainteresovani investitori unaprijede postojeće poslovanje i turističke i ugostiteljske kapacitete u Crnoj Gori i doprinesu ne samo povećanju ekonomske saradnje, već i podizanju kvaliteta i standarda u turizmu.

---

³ Strategija razvoja turizma Crne Gore 2022 – 2025. godine

⁴ Strategija razvoja turizma Crne Gore 2022 – 2025. godine

3. PREDMET PROGRAMA

Ovom podrškom uređuju se:

- uslovi i način podsticanja razvoja kroz privlačenje direktnih investicija u sektoru turizma i ugostiteljstva, odnosno ulaganja u primarne ugostiteljske objekte za pružanje usluge smještaja i pripremanja hrane, pića i napitaka, shodno članu 72, stav 1, tačka 1, alineja 1 Zakona o turizmu i ugostiteljstvu („Službeni list Crne Gore“, br. 130/21 od 16.12.2021), a koji se odnose na hotele i slične objekte (turističko naselje, motel, pansion, eco lodge i wild beauty resort) i koji ne posluju po kondo i mješovitom modelu poslovanja (u daljem tekstu hoteli i slični objekti);
- kriterijumi za dodjelu sredstava za podsticanje direktnih investicija;
- dinamika isplate tih sredstava;
- druga pitanja od značaja za povećanje konkurentnosti i razvoj Crne Gore kroz priliv direktnih investicija.

Programom za podsticanje direktnih investicija u turizmu i ugostiteljstvu za 2023. godinu predviđeno je sprovođenje mjera finansijske podrške razvoju turizma i ugostiteljstva, kako bi iste kroz podsticajne mehanizme mogle da doprinesu stvaranju dodatne vrijednosti u vidu proizvoda i usluga koji će biti dovoljno inovativni i konkurentni na domaćem i međunarodnom tržištu.

Kako bi se podstakla razvojna komponenta biznisa i smanjile regionalne razlike, Programom su predviđeni posebni intenziteti finansijske podrške usmjereni prvenstveno na **razvoj manje razvijenih opština**. Prethodno navedeno bi istovremeno doprinijelo povećanju produktivnosti MMSP koja posluju u manje razvijenim opštinama Crne Gore u sektoru turizma.

Programom za podsticanje direktnih investicija u turizmu i ugostiteljstvu kroz Programsku liniju obuhvaćena su ulaganja u opremu velike vrijednosti u cilju unapređenja turističke ponude.

Dodatno, u okviru investicije, pod opremom se podrazumijeva oprema kupljena od zvaničnih proizvođača opreme, uvoznika ili distributera opreme. Oprema ne može biti nabavljena od fizičkog lica, kao ni od trećeg lica koje čini povezano lice sa kupcem opreme. Ukoliko je oprema domaćeg porijekla, ista mora biti nabavljena direktno od proizvođača. Nabavljena oprema ne može biti otuđena, prodana, niti korišćena u svrhu izdavanja trećim licima u roku od 3 godine.

4. USKLADENOST PROGRAMA SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA

Razvoj Programa za podsticanje direktnih investicija u turizmu i ugostiteljstvu utemeljenje je našao u krovnim nacionalnim dokumentima, koji su dati u nastavku:

- **Strategija razvoja turizma Crne Gore 2022-2025. godine Akcionim planom** koja teži povećanju konkurentnosti crnogorskog turizma fokusirajući se na razvoj turističkog sektora. Kroz realizaciju različitih mjera podstiče se uspostavljanje zdravog poslovnog ambijenta za modernizaciju turističke usluge, inovacija, unapređenje postojećih i razvoj novih projekata, a kroz povećanje produktivnosti i zaposlenosti.

- **Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine**, koja posebno ističe da na putu ka društvu zasnovanom na održivom razvoju, Crna Gora mora uspostaviti ravnomjeran i održiv razvoj na cijeloj svojoj teritoriji. U tom cilju, neophodno je smanjiti regionalne razlike po svim parametrima, posebno demografskim i socio-ekonomskim. Ovo posebno važi za sjeverni region, koji u kontinuitetu karakterišu negativni trendovi. Navedeno je prepoznato u okviru strateškog cilja 4.2.8. Postizanje ravnomjernijeg socio-ekonomskog razvoja svih regiona, zasnovanog na konkurentnosti, inovativnosti i zapošljavanju (s posebnim akcentom na razvoj sjevernog regiona).

Program za podsticanje direktnih investicija u turizmu i ugostiteljstvu predstavlja državnu pomoć u smislu člana 2 Zakona o kontroli državne pomoći („Službeni list Crne Gore“ br.12/18) i Pravilnika o listi pravila državne pomoći („Službeni list Crne Gore“, br. 035/14, 002/15, 038/15, 020/16, 033/20, 038/20, 053/20, 098/20, 130/20, 044/21, 107/21, 131/21, 015/22, 052/22, 034/23, 057/23).

5. FINANSIJSKI OKVIR

Ukupan budžet opredijeljen za realizaciju Programa za podsticanje direktnih investicija u turizmu i ugostiteljstvu za 2023. godinu je **1.500.000,00€**.

6. PROCEDURA SPROVOĐENJA PROGRAMA

6.1 Raspisivanje Javnog poziva

Nakon usvajanja Programa od strane Vlade Crne Gore, Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma će raspisati Javni poziv za učešće u programskoj liniji koja sadrži osnovne informacije, uslove za podnošenje prijave, način podnošenja prijave, rokove i ostale relevantne informacije.

Javni poziv se sprovodi kao otvoreni postupak s krajnjim rokom dostavljanja prijava za učešće od strane privrednih subjekata **do 30. septembra 2023. godine do 15:00h**. Podnosioci zahtjeva za koje je donijeta odluka o odobrenju pomoći, u obavezi su da dostave finalni izvještaj o realizovanoj aktivnosti sa pratećom dokaznom dokumentacijom do roka definisanog programskom linijom. Nakon sprovedenog monitoringa, za programsku liniju za koju je isti predviđen, Komisija predlaže Rješenje o refundaciji opravdanih troškova.

U slučaju potrebe za obustavljanjem ili zatvaranjem Poziva prije nego što je predviđeno, Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma će objaviti informaciju na web adresi Ministarstva, u kojoj će navesti razloge.

6.2 Opšti uslovi za učešće

Pravo učešća u Programu, odnosno programskoj liniji imaju mikro, mala, srednja preduzeća koja su registrovana u skladu sa Zakonom o privrednim društvima („Službeni list Crne Gore“, broj 65/20), Uredbom o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći („Službeni list Crne Gore“, broj 27/2010, 34/2011 i 16/14) i Zakonom o računovodstvu („Sl. list Crne Gore“, broj 145/21) i koja zadovoljavaju sljedeće uslove:

- Posluju 100% u privatnom vlasništvu, isključujući off shore kompanije;
- Imaju sjedište na teritoriji Crne Gore;
- Registrovani su u Centralnom registru privrednih subjekata;

- Imaju predate zvanične finansijske izvještaje za 2022. godinu u zakonski predviđenom roku ili im je Rješenjem Uprave prihoda i carina odobren produžetak roka za predaju finansijskih izvještaja⁵.
- Redovno izvršavaju obaveze plaćanja poreza i doprinosa na lična primanja, poreza na dobit pravnih lica i poreza na dodatu vrijednost, odnosno redovno izmiruju reprogramirane poreske obaveze, shodno Zakonu o reprogramu poreskih potraživanja⁶ ("Sl. list CG", broj 83/16), Uredbi o uslovima za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja ("Sl. list CG", broj 57/18) i Uredbi o uslovima za odlaganje naplate dospjelih poreskih i neporeskih potraživanja ("Sl. list CG", broj 27/2020, 50/2020, 015/2021)⁷;
- Nijesu u obavezi povraćaja nezakonito primljene državne pomoći;
- Nijesu u postupku stečaja ili likvidacije;
- Čije odgovorno lice se ne nalazi u kazненоj evidenciji Ministarstva pravde.
- Nisu u finansijskim poteškoćama⁸ (u smislu Uredbe o opštem zajedničkom izuzeću) u skladu sa pravilima o dodjeli državne pomoći.
- U slučaju da privredno društvo i osnivač društva imaju učešće veće od 20% u vlasničkoj strukturi drugog privrednog subjekta (povezana lica)⁹, ne mogu aplicirati sa oba privredna društva na istu programsku liniju.

Programom su obuhvaćeni Hoteli i slični objekti (hotel, mali hotel, garni hotel, apart hotel, boutique hotel, turističko naselje, motel, pension, eco-lodge i wild beauty resort), u skladu sa predmetom Programa.

Troškovi koji se odnose na izgradnju gotovih stambeno-poslovnih jedinica, nabavku putničkih/teretnih/komercijalnih vozila, kao i iznajmljivanje/zakupa materijalnih dobara **nijesu predmet sufinansiranja.**

Takođe, troškovi koji se direktno odnose na proizvodnju i distribuciju proizvoda (troškovi izrade proizvoda, transportni troškovi, troškovi kapitalnih investicija, troškovi administracije, amortizacije, osiguranja, kursnih razlika, plaćanje zaostalih obaveza, kamata, poreza, taksi, rata za otplatu kredita i sl.), bankarski troškovi, komisiona plaćanja, i slični troškovi koji se odnose na sprovođenje ugovora, plaćanje provizija, bilo koji vid ličnih troškova i sl.) **nijesu obuhvaćeni ovim Programom.**

Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma će u skladu sa pravnim oblikom registracije aplikanta sljedeće dokaze obezbijediti po službenoj dužnosti:

- Izvod iz Centralnog registra privrednih subjekata;
- Potvrdu o plaćenim porezima i doprinosima ili reprogramu obaveza, zaključno sa prethodnim mjesecom, u odnosu na mjesec predaje dokumentacije za refundaciju troškova;
- Potvrdu da se odgovorno lice ne nalazi u kazненоj evidenciji Ministarstva pravde.

⁵ Ne odnosi se na Programsku liniju za početnike u biznisu

⁶ Ne odnosi se na Programsku liniju za početnike u biznisu. Povjera izmirenja poreskih dugovanja će se vršiti od strane IRF-a u momentu donošenja odluke o odobrenju kreditnih sredstava a u skladu sa poslovnom politikom IRF-a.

⁷ Poreski obveznici koji imaju rješenja o preusmjeru sredstava na jedinstveni račun, a ista još uvijek nisu realizovana na analitičkoj evidenciji obveznika, smatraju se redovnim poreskim obveznicima.

⁸ 1. U slučaju društva sa ograničenom odgovornošću ako je više od polovine njegovog upisanog osnovnog kapitala izgubljeno zbog akumuliranih gubitaka. To se događa kada se odbijanjem akumuliranih gubitaka od rezervi (i svih drugih elemenata koji se generalno smatraju dijelom sopstvenih sredstava društva) dobije negativan kumulativni iznos koji prelazi polovinu upisanog osnovnog kapitala.

2. U slučaju društva u kojem barem neki članovi imaju neograničenu odgovornost za dug društva : ako je više od polovine njegovog kapitala prikazanog u finansijskim izvještajima društva izgubljeno zbog akumuliranih gubitaka.

3. Ako je privredno društvo predmet opšteg postupka zbog insolventnosti ili ispunjava kriterijume u skladu sa domaćim pravom da se protiv njega na zahtjev poverilaca pokrene opšti postupak zbog insolventnosti.

4. U slučaju privrednog društva koje nije MSP ako je tokom posljednje dvije godine:

i. odnos knjigovodstvenog duga prema kapitalu privrednog društva bio veći od 7,5 i

ii. EBITDA koeficijent pokriva kamata privrednog društva bio niži od 1,0.

⁹ Zakon o privrednim društvima ("Službeni list Crne Gore", broj 65/20, član 32);

Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma će izvršiti provjeru eventualne kumulacije državne pomoći i dodjele ostalih subvencija po istom osnovu. Intenzitet državne pomoći programskih linija će se usmjeravati poštujući princip kumulacije, odnosno zajedno sa ostalom pomoći koju dodjeljuje institucije sa državnog i lokalnog nivoa: do 70% za mikro i mala preduzeća, do 60% za srednja preduzeća, do 80% za preduzeća u kojima osobe ženskog pola i/ili starosti do 35 godina učestvuju u vlasničkoj strukturi minimum 50%.

Apliciranje u okviru pojedinačnih programskih linija podrazumijeva da privredni subjekat ne može po istom investicionom projektu aplicirati kod više javnih institucija, u skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

Za privredne subjekte koji su registrovani i obavljaju djelatnost u jedinicama lokalnih samouprava (JLS) sa indeksom razvijenosti do 100%¹⁰ primjenjivaće se podrška koja uvažava regionalni aspekt i razvrstavanje jedinica JLS prema stepenu razvijenosti¹¹. Uvećani procenat bespovratne podrške biće definisan svakom pojedinačnom programskom linijom za privredne subjekte koji posluju u sljedećim opštinama: Petnjica, Andrijevića, Gusinje, Plav, Rožaje, Tuzi, Berane, Bijelo Polje, Šavnik, Mojkovac, Kolašin, Pljevlja, Plužine, Ulcinj, Bar, Žabljak, Cetinje, Nikšić, Danilovgrad.

Uslov je da u posljednjih šest mjeseci do dana objavljivanja Javnog poziva nije bilo promjena u strukturi vlasništva, kao i u promjeni adrese sjedišta Društva u okviru druge JLS kojim bi se obezbijedio uvećani iznos podrške.

Za privredne subjekte koji posluju u jedinicama lokalne samouprave čiji je indeks razvijenosti iznad 100%, nema uvećanja procenta podrške bespovratnih sredstava.

6.3 Opravnani troškovi podrške

Opravnani troškovi Programa za podsticanje direktnih investicija u turizmu i ugostiteljstvu za 2023. godinu su troškovi koji su realizovani od strane preduzeća pod uslovom:

- Da su u skladu sa opravdanim troškovima podrške koji su specificirani u okviru programske linije;
- Da su navedeni u ponudi/fakturi i/ili ugovoru;
- Da su mjerljivi i da se evidentiraju prema važećim računovodstvenim standardima;
- Da su u skladu sa zahtjevima finansijskog upravljanja, posebno u pogledu ekonomičnosti i efikasnosti.

Mjere sadržane u programskim linijama ispunjavaju kriterijume člana 14 Priloga 7a – Regulative Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. juna 2014. godine o proglašavanju određenih kategorija pomoći spojivim sa unutrašnjim tržištem u primjeni članova 107. i 108. Ugovora, Pravilnika o listi pravila državne pomoći ("Sl.list Crne Gore" br. 35/14, 02/15 i 38/15), pa su saglasne sa članovima 6 i 7 Zakona.

6.4 Podnošenje prijava i potrebna dokumentacija

Prijavna dokumentacija za učešće u Programskoj liniji biće objavljena na web stranici Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma, www.gov.me/mek. Takođe, sve informacije i stručna pomoć vezana za programsku liniju, način apliciranja i potrebna dokumentacija mogu se dobiti putem e-mail adresa nosilaca programske linije i putem kontakt forme na portalu <https://biznis.gov.me>.

¹⁰ Indeks razvijenosti u skladu sa Pravilnikom o utvrđivanju stepena razvijenosti jedinice lokalne samouprave (Sl.list CG 077/19, 113/20, 151/22);

¹¹ Zakon o regionalnom razvoju (Sl.list Cg 20/11 i 20/15 i 47/19)

Podnošenje prijava i prateće dokumentacije vršiče se preko online aplikacije na adresi <https://programi.gov.me>, gdje će biti dostupno korisničko uputstvo o načinu apliciranja, a koje će se naći i na web stranicama Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma www.gov.me/mek i <https://biznis.gov.me>. U slučaju nastanka tehničkih problema na radu Platforme za podnošenje prijava i zahtjeva za refundaciju, prijem istih će se vršiti na arhivi Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma o čemu će aplikanti biti obaviješteni na web stranici www.gov.me/mek.

Krajnji rok za dostavljanje prijava/zahtjeva od strane privrednih subjekata je **30. septembar 2023. godine do 15:00h**, dok je krajnji rok za podnošenje finalnih izvještaja/ zahtjeva za refundaciju odobrenih aktivnosti **1. novembar 2023. godine do 15:00h**.

Prijavna dokumentacija:

Nakon izbora programske linije (i odgovarajuće komponente/i) aplikant pristupa popunjavanju **elektronskih obrazaca** koji čine dio obavezne opšte dokumentacije za sve programske linije:

1. Prijavni formular;
2. Izjava preduzetnika/privrednog društva o prihvatanju uslova Programa;
3. Izjava o povezanim licima;
4. Obrazac kojim se potvrđuje da preduzeće nije u finansijskim poteškoćama u smislu Uredbe o opštem zajedničkom izuzeću i Izjava da za iste aktivnosti nijesu koristili sredstva finansijske pomoći iz državnog/lokalnog budžeta ili međunarodnih institucije/programa i drugih donatora u poslednje 3 godine.
5. Izjava preduzetnika/privrednog društva da ugostiteljski objekat koji je u izgradnji odnosno posjeduje rješenje o odobrenju za obavljanje ugostiteljske djelatnosti ne posluje po kondo ili mješovitom modelu poslovanja.

Nakon popunjavanja elektronskog prijavnog formulara i čekiranja saglasnosti na preostala tri elektronska formulara, aplikant kroz poseban obrazac potpisuje i dostavlja saglasnost na sve navedeno.

Prilikom predaje zahtjeva dostavlja se i dodatna dokumentacija (ponude/fakture/izvodi iz banke i sl.), koja će se takođe elektronski podnositi. Programska linija definiše potrebnu dodatnu dokumentaciju koju je potrebno dostaviti, kao i dokumentaciju koja je potrebna za refundaciju sredstava.

Napomena:

- Dostavljene ponude/profakture/fakture moraju sadržati jasno definisan predmet nabavke, rok isporuke i cijenu proizvoda izraženu u EUR i iskazanim PDV-om (ako su izdate na teritoriji Crne Gore).
- Ponude/profakture/fakture izdate na ino jeziku, moraju biti prevedene na crnogorski jezik i ovjerene od strane preduzeća aplikanta.
- Prihvatljive su samo fakture/ugovori izdate u periodu od 1. januara do 1. novembra 2023. godine.
- Sve fakture izdate od isporučioaca proizvoda/opreme moraju biti plaćene sa računa preduzeća korisnika finansijske pomoći.
- Dostavljena prijava gradnje za ugostiteljske objekte koji su u procesu izgradnje, mora jasno sadržati naziv odnosno vrstu ugostiteljskog objekta koji se gradi.

Ponude, predračuni, kompenzacija, cesija, faktoring i ostali modeli ustupanja potraživanja ne predstavljaju prihvatljiv dokaz o trošenju sredstava.

Aplikant mora voditi računa o tome da troškovi nabavke predmetne opreme moraju biti realni i u skladu sa tržišnim cijenama. Komisija zadržava pravo da umani iznos prijavljenih troškova za refundaciju ukoliko isti nijesu u skladu sa opravdanim troškovima i definisanim rokovima, ili ima pravo da zahtjev odbaci.

Preduzeće je u obavezi da samostalno odabere dobavljača opreme za realizaciju navedene aktivnosti. **Dobavljač opreme ne može biti fizičko lice, već samo pravno lice i registrovani preduzetnici. Promjena dobavljača nije dozvoljena.**

Privredni subjekat i sa njim povezano lice ne mogu istovremeno biti korisnici i dobavljači opreme u okviru Programske linije.

Ukoliko se provjerom utvrdi da su u Prijavnom formularu dati neistiniti podaci ili da priložena dokumentacija nije validna i u skladu sa uslovima Javnog poziva, privrednom subjektu se oduzima pravo učešća na Javnim pozivima Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma za period od narednih 5 godina.

6.5 Razmatranje podnešenih prijava

U cilju implementacije i praćenja realizacije Programa, Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma formiraće Komisiju koja vrši administrativnu provjeru primljenih prijava, pribavlja dodatne podatke/dokumentaciju po službenoj dužnosti, obrađuje dostavljene prijave, i predlaže donošenje odluke o odobrenju/odbijanju prijava.

U razmatranje uzeće se prijave koje sadrže potpunu dokumentaciju i ispunjavaju uslove Javnog poziva. Komisija zadržava pravo da provjeri tačnost navedenih podataka za koje ovlašćeno lice podnosi pisanu izjavu i omogućiti podnosiocu iste da ih u roku od 7 dana (od dana utvrđivanja nedostatka¹² prijave) otkloni. Komisija zadržava pravo da evidentira neprihvatljive troškove i iste isključi iz predloga za refundaciju sredstava, ukoliko isti nijesu u skladu sa opravdanim troškovima.

Podnosioci zahtjeva će biti obaviješteni putem notifikacije koju budu primili kroz elektronski sistem o odobrenju/odbijanju prijave. U slučaju pozitivnog rješavanja prijave, a po osnovu priložene dokumentacije, podnosilac prijave pristupa potpisivanju Ugovora o sufinansiranju sa Ministarstvom ekonomskog razvoja i turizma, kojim se definišu međusobna prava i obaveze između podnosioca zahtjeva kao potencijalnog korisnika i davaoca državne pomoći. Takođe, Ugovorom se definišu i rokovi do kada podnosilac prijave kao potencijalni korisnik državne pomoći treba da izvrši aktivnosti koje su odobrene od strane Komisije, kao i do kada da dostavi sve ostale neophodne dokaze. Isplata će se vršiti naknadno po principu refundacije, nakon sprovedenog monitoringa za programske linije u okviru kojih je isti predviđen, a pošto je aktivnost u potpunosti realizovana i za koju je dostavljena kompletna dokumentacija o realizaciji, kao i dokaz o utrošku sredstava.

Komisija razmatra zahtjeve po **redoslijedu prispjeća**. Za pozitivno riješene zahtjeve, donijeće se Rješenje kojim će se odobriti isplata finansijske pomoći. Ukoliko dostavljena dokazna dokumentacija nakon završetka aktivnosti nije u skladu sa opravdanim troškovima, Ministarstvo neće izvršiti isplatu, o čemu će donijeti rješenje kojim će se odbiti zahtjev za refundaciju sredstava.

---

¹² dopuna potrebne projektne dokumentacije i otklanjanje tehničkih nedostataka; izmirivanje poreskih obaveza uz dostavljanje dokazne dokumentacije, kao i druge dokumentacije za koju se utvrdi kao neophodna.

Komisija zadržava pravo da odlučuje i o svim drugim pitanjima koja nijesu definisana Programom.

Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma zadržava pravo da Javni poziv zaključi i prije roka, 31. oktobra 2023. godine o čemu će se objaviti informacija na zvaničnoj web stranici Ministarstva.

7. PRAĆENJE SPROVOĐENJA PROGRAMA

Privredni subjekat koji se prijavio za podršku u okviru Programa za podsticanje direktnih investicija u turizmu i ugostiteljstvu za 2023. godinu, u obavezi je da, nakon procesa administrativne provjere prijave i ispunjenosti uslova Javnog poziva kao i provjere validnosti obavezne dokumentacije, omogući sprovođenje monitoringa od strane Komisije Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma na licu mjesta, uz pripremu Izvještaja o namjenskoj kontroli trošenja sredstava, a za programsku liniju u okviru kojih je isti predviđen.

Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma, prije donošenja odluke o refundaciji, obavlja obavezan monitoring neposrednim uvidom na lokaciji poslovnih objekata podnosioca prijave, osim ako procedura sprovođenja programske linije isto onemogućava, kako bi se utvrdila funkcionalnost nabavljene opreme. Privredni subjekat dužan je da Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma i Agenciji za zaštitu konkurencije u svakoj fazi pripreme i realizacije aktivnosti koje su predmet podrške omogući namjensku kontrolu trošenja sredstava i uvid u finansijsku dokumentaciju, u periodu od tri godine od dana odobrenja bespovratne podrške.

Ukoliko se procesom monitoringa Komisije utvrdi da je Korisnik sredstava nenamjenski koristio sredstva dodijeljena za sprovođenje projekta ili ako Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma i Agenciji za zaštitu konkurencije ne omogući nadzor nad namjenskim korišćenjem sredstava u periodu od tri godine od dana odobrenja bespovratne podrške, Korisnik sredstava je dužan vratiti dodijeljena nenamjenski utrošena sredstva, u roku od 30 dana od dana prijema pisanog obavještenja Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma o obavezi vraćanja sredstava.

Takođe, ukoliko se utvrde i druge nepravilnosti u toku monitoringa, privrednom subjektu se oduzima pravo učešća na Javnim pozivima Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma za period od narednih 5 godina.

Privredni subjekt je u obavezi da na kraju svake godine, u periodu od tri godine, po zahtjevu Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma, od dana odobrenja sredstava, dostavlja izvještaje o efektima korišćenja sredstava finansijske / nefinansijske podrške (povećanje broja zaposlenih, proširenje asortimana, povećanje obima i vrijednosti prometa, povećanje produktivnosti, poboljšanje plasmana na inostrana tržišta, i sl.).

8. NAČIN IZVJEŠTAVANJA I EVALUACIJE

Izvještaj o realizaciji Programa će biti sastavni dio godišnjeg izvještaja o radu Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma, kao i izvještaja o realizaciji godišnjeg akcionog plana Strategije za razvoj MMSP za 2023. godinu. Ministarstvo može po potrebi sačinjavati periodične informacije o implementaciji programske linije.

Evaluacija Programa će se obavljati od strane eksternih konsultanata. U skladu sa prirodom dinamike realizacije dodijeljene podrške i očekivanih efekata, može obuhvatiti vremenski period nakon druge odnosno treće godine implementacije Programa za podsticanje direktnih investicija u turizmu i ugostiteljstvu za 2023. godinu.

PROGRAMSKA LINIJA ZA NABAVKU OPREMU VELIKE VRIJEDNOSTI ZA TURIZAM

Uvod

Programska linija za nabavku opremu velike vrijednosti za turizam se sprovodi u cilju pokretanja i daljeg jačanja privredne aktivnosti. Kroz podsticanje rasta i razvoja postojećih privrednih subjekata, ostvario bi se značajan doprinos bržem ekonomskom rastu Crne Gore, što bi trebalo da doprinese unapređenju turističkog proizvoda i ponude, otvaranju novih radnih mjesta i jačanju biznis performansi privrednih subjekata.

1. CILJ

Obezbjediavanje finansijskih sredstava za ulaganje u opremu velike vrijednosti za hotele i slične objekte, implementacijom ove programske linije biće olakšano, a samim tim i privredni subjekti koji do sada nisu bili u mogućnosti da ulažu u poslovne procese biće u mogućnosti da modernizuju, unaprijede ili u krajnjem slučaju prošire broj proizvoda i usluga koje plasiraju na tržište.

Specifični ciljevi

- osavremenjivanje poslovnih procesa,
- podsticanje ženskog preduzetništva i mladih preduzetnika,
- diverzifikacija poslovnih aktivnosti,
- jačanje konkurentske pozicije,
- otvaranje novih radnih mjesta.

2. PREDMET

Predmet programske linije je nabavka nove opreme u cilju opremanja hotela i sličnih objekata u skladu sa standardima Pravilnika o vrstama, minimalno - tehničkim uslovima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata („Službeni list CG“, br.036/18).

U okviru investicije, pod opremom se podrazumijeva nova oprema kupljena od zvaničnih proizvođača opreme, uvoznika ili distributera opreme. Oprema ne može biti nabavljena od fizičkog lica, kao ni od trećeg lica koje čini povezano lice sa kupcem opreme. Ukoliko je oprema domaćeg porijekla, ista mora biti nabavljena direktno od proizvođača. Nabavljena oprema ne može biti otuđena, prodana, niti korišćena u svrhu trajnog izdavanja trećim licima u roku od 3 godine.

3. FINANSIJSKI OKVIR

Ukupan predviđeni budžet za realizaciju Programske linije za nabavku opreme velike vrijednosti je 1.500.000,00€.

Intenzitet podrške

Programska linija podrazumijeva da privredno društvo finansira 100% svih troškova do završetka aktivnosti za koju konkuriše, a onda mu se nakon podnesene dokumentacije koja dokazuje utrošak sredstava ugovorene aktivnosti, od strane Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma odobrava refundacija dijela troškova u visini do 40% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno u iznosu ne manjem od 8.000,00€, niti veći od 80.000,00€ (vrijednost opreme se kreće u rasponu od 20.000€ do 200.000€, neto fakturisane

vrijednosti), a 50% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, u iznosu od 10.000,00€ do 100.000,00€ za privredna društva u vlasništvu žena, osoba starosti do 35 godina i privrednih društava iz manje razvijenih opština.

Primjer 1:

Nabavka opreme koja je u funkciji obavljanja primarne djelatnosti privrednog subjekta:

- Ukupna cijena nabavljene opreme iznosi 20.000,00€ + PDV 21% = 24.200,00€;
- Opravdani prihvatljiv trošak iznosi 20.000,00€;
- Odobreni iznos sufinansiranja je 40%, odnosno u iznosu od 8.000,00€;
- PDV se ne smatra opravdanim troškom.

Primjer 2:

Nabavka opreme koja je u funkciji obavljanja primarne djelatnosti privrednog subjekta:

- Ukupna cijena nabavljene opreme iznosi 20.000,00€ + PDV 21% = 24.200,00€;
- Opravdani prihvatljiv trošak iznosi 20.000,00€;
- Odobreni iznos sufinansiranja je do 50%, za žene, osobe do 35 godina i privredna društva iz manje razvijenih opština (Indeks razvijenosti određuje se u skladu sa Pravilnikom o utvrđivanju stepena razvijenosti jedinice lokalne samoprave Sl.list CG 077/19, 113/20,151/22) – u maksimalnom dozvoljenom iznosu od 10.000,00€;
- PDV se ne smatra opravdanim troškom.

4. PROCEDURA SPROVOĐENJA

4.1. Raspisivanje Javnog poziva

Javni poziv za privredne subjekte, korisnike državne pomoći, će se raspisati u skladu sa procedurom datom u Poglavlju 6. Procedura sprovođenja programa, i 6.1. Raspisivanje javnog poziva

4.2. Uslovi za učešće

Opšti uslovi za učešće u programskoj liniji koje je potrebno da zadovolji podnosilac prijava navedeni su u Poglavlju 6.2 Opšti uslovi za učešće.

Odnosi se na ulaganja u primarne ugostiteljske objekte za pružanje usluge smještaja i pripremanja hrane, pića i napitaka, shodno članu 72, stav 1, tačka 1, alineja 1 Zakona o turizmu i ugostiteljstvu („Službeni list Crne Gore“, br. 130/21 od 16.12.2021), i to hotele i sličane objekte (turističko naselje, motel, pansion, eco lodge i wild beauty resort), a koji ne posluju po kondo i mješovitom modelu poslovanja (u daljem tekstu hoteli i slični objekti).

Napomena: Troškovi koji se odnose na izgradnju gotovih stambeno-poslovnih jedinica, nabavku putničkih/teretnih/komercijalnih vozila, kao i iznajmljivanje/zakupa materijalnih dobara nijesu predmet sufinansiranja.

Takođe, troškovi koji se direktno odnose na proizvodnju i distribuciju proizvoda (troškovi izrade proizvoda, transportni troškovi, troškovi reklamiranja, troškovi kapitalnih investicija, troškovi administracije, amortizacije, osiguranja, kursnih razlika, plaćanje zaostalih obaveza (kamata, poreza, taksi, rata za otplatu kredita i sl.), bankarski troškovi, komisiona plaćanja, i slični troškovi koji se odnose na sprovođenje ugovora, plaćanje provizija, bilo koji vid ličnih troškova i sl.) nijesu obuhvaćeni ovim Programom.

4.3. Opravdani troškovi

Opravdani troškovi u okviru Programske linije za nabavku opreme velike vrijednosti podrazumijevaju troškove investicije za **novu opremu u cilju opremanja hotela u skladu sa standardima, Pravilnika o vrstama, minimalno - tehničkim uslovima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata („Službeni list CG“, br.036/18).**

Opravdani troškovi su troškovi nabavke nove opreme nastali kroz sopstveno ulaganje koje će biti realizovano u periodu od jedne fiskalne godine (fiskalna godina za investiciju podrazumijeva ulaganje koje je nastalo u periodu od 1. januara 2023. godine do zatvaranja javnog poziva).

Sredstva se **ne mogu koristiti** za:

- iznajmljivanje opreme, mašina, i alata;
- troškove koji se direktno odnose na proizvodnju i distribuciju opreme (troškovi izrade opreme, transportni troškovi, troškovi montaže, administracije), troškovi amortizacije;
- troškove osiguranja, kursnih razlika, plaćanje zaostalih obaveza (kamata, poreza, taksi, rata za otplatu kredita i sl.), bankarski troškovi, komisiona plaćanja, slični troškovi koji se odnose na sprovođenje ugovora, i plaćanje provizija.

4.4. Potrebna dokumentacija

Osim Opšte dokumentacije navedene u Poglavlju 6.4. **Podnošenje prijava i potrebna dokumentacija** za ovu Programsku liniju je neophodno dostaviti i:

- Ponudu/profakturu/fakturu pružaoca usluga za realizaciju aktivnosti odnosno nabavku opreme sa detaljnim opisom i troškovima (potpisana i ovjerena)

Nakon realizacije planirane aktivnosti, privredni subjekat podnosi sljedeću dokumentaciju za refundaciju sredstava:

- Zahtjev za isplatu (refundaciju) sredstava - Obrazac 5;
- Završni izvještaj o realizaciji aktivnosti u okviru programske linije – Obrazac 6,
- Original ili ovjerena fotokopiju računa/faktura/ugovora, carinska dokumentacija ako se radi o uvezenoj opremi, koja pored detaljnih tehničkih karakteristika i cijenu robe izraženu u EUR i iskazanim PDV-om, mora imati iskazanu marku i tip proizvoda, proizvođača, godinu proizvodnje, rok isporuke, garantni rok i sl;
- Dokaz o izvršenom plaćanju (izvodi sa bankarskog računa preduzeća ovjeren od strane poslovne banke, original nalog za prenos);
- Dokaz o realizovanoj aktivnosti – dokument kojim se opisuje stanje nakon realizacije aktivnosti, fotografije (kupljena/instalirana oprema/uređaj);
- Karton deponovanih potpisa;
- Potvrda da je navedeni žiro-račun (naveden u KDP) aktivan izdata od strane poslovne banke. Sredstva će se isplaćivati na žiro račun banke za koji je dostavljena potvrda;
- Prijava gradnje u kojoj je tačno naznačena vrsta ugostiteljskog objekta koji se gradi (za ugostiteljske objekte koji su u procesu izgradnje).
- Rješenje o odobrenju za obavljanje ugostiteljske djelatnosti za objekte koji su punoj funkciji.

i druga specifična dokumentacija po zahtjevu Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma (u skladu sa predviđenom procedurom monitoringa).

4.5. Razmatranje i odobravanje prijava

Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma će razmatrati podnesene prijave u skladu sa procedurom datom u okviru **Poglavlja 6.5. Razmatranje podnesenih prijava.**

4.6. Praćenje sprovođenja programske linije

Donošenje odluka, implementacija i praćenje realizacije programa i namjenskog korišćenja sredstava, izvještavanje o efektima korišćenja sredstava finansijske podrške, sprovodiće se u skladu sa procedurom i monitoringom datim u okviru **Poglavlja 8. Praćenje sprovođenja,** za period od tri godine od dana odobrenje bespovratnih sredstava.

5. KONTAKT

Sve informacije koje se odnose na Program korisnici mogu dobiti putem kontakt forme na portalu <https://biznis.gov.me>.